

עיניו של האח הנצחי: השובט המחחרט

ב"הנדון: אדוני השופט" — הזכיר אורי אבנרי סיפור על שופט, אשר שלה את עצמו למאסר. ובכן, אם עדיין לא הקדימו אותי, אוכל להשלים את הפרטים: הסיפור הוא באמת של סטיפן צווייג. שמו: "עיניו של האח הנצחי". וזוהי העלילה, בקיצור:

כשפרץ מרד נגד מלך ראיאפוטאס, ביקש המלך מויראטה האציל להנהיג את צבאו. ויראטה זכה לניצחון גדול, אבל באותו לילה הרג (בלא לדעת זאת) את אחיו הבכור בלאנגור. המלך רצה למנותו שר צבאו לכל ימי חייו ולתת לו חרב יקרה, אך ויראטה סירב: הדבר, שהוא הרג את אחיו (ומאו לא יכול היה לשכוח את עינו הפקוחות המאשימות של אחיו המת) היה בעינו סמל מאת האל הגדול שיבה בעל אלף הצורות, שכל ההורג אדם אחר, כאילו הרג את אחיו. אז ביקש ממנו המלך להיות שופט. מקודם, בהיותו שר צבא, קראו לו הכול

"ברק החרב". עכשיו שכחו את שמו ההוא, וקראו לו "מעין הצדק". מעולם לא חרץ דין מות, מעולם לא חרץ דין בו ביום. תמיד שקל והרהר. כעבור 7 שנים להיור-תו שופט, הביאו לפניו צעיר, ש-רצה 11 איש מתוך אהבה נכזבת לבת שבת רועים. הנאשם שתק ר-לא התנונן. ויראטה רצה לחרוץ דין למחרת, אך האנשים שהביאו את הנאשם, היו צריכים לשוב ל-מקומם. אז חרץ ויראטה: 11 שנות מאסר, 11 פעמים בשנה צליפות שוט עד זוב דם. לפני ש-הוציאהו, הביט הנאשם בויראטה באותו מבט מוכר (של האח המת, הנצחי) וקרא: הוי שופט, המורד במידה שאיננו מכיר... בלילה ה-הוא נודה שנת ויראטה. למחרת ב-קש חודש חופש מן המלך ונעלם.

קריין

הוא ביקש משומר בית-האסורים (שהיה הצוב בסלע מתחת לקרקע) להובילו לתא האסיר, להניחו שם. את מפתחות התא ימצא ליד דלתו בערב. אחרי כן השביע את האסיר, שבעבור חודש יתן מגילה אחת למלך, גילה את שער ראשו שלו, החליף בגדים עם האסיר, ושילח אותו.

הימים הראשונים עברו בשלוה נהדרת. עד שעלתה על דעתו המחשבה: ומה אם יפר האסיר את נדרו, ולא ישוב כעבור חודש? הוא החל לצעוק לעצוק שהוא ויראטה, שישחררהו, אך איש לא הכירו. הוציאו לחצר, הצליפו בו עד זוב דם, והחזירוהו. מפני שבתא היה לילה-תמיד לא ידע כמה זמן עבר. חשב, שכבר עברו חודשים רבים, שהאסיר מעל בשבועה. אבל אחרי חודש בא המלך בעצמו, הוציאו מן המאסר, ואמר: עכשיו תהיה הטוב בשופטים, כי תוכל לשפוט משפט אמת. אך ויראטה ביקש לשחררו ממשרה זו — האל הגדול שיבה בעל אלף הצורות רמז לי רמו, אמר, שבכלל אסור לאדם אחד לשפוט את רעהו. אסור לאדם לכופף את רצונו על הוילת.

המלך ביקש, שלפחות יהיה יועץ. אז לא יכפה את רצונו על איש. ויראטה הסכים, ונשכח שמו "מעין הצדק", כי הכלל שקראו לו "ניר העצה". עברו שבע שנים. פעם שמע ויראטה, שבניו היכו את אחד העבדים שניסו לברוח. הוא צויה לשחרר את העבד המוכה (שהביט בו באותו מבט מוכר...). הבנים סרבו: לפי תורתך, אמרו, אסור לך לכפות את רצונך עלינו. חוץ מזה, כל העבדים יברחו, אם לא נעניש אותם, ומי יפרנס אותך ואתנו?

בלילה נודה שנת ויראטה. למחרת ויתר על כל רכשו, ונעלם, הלך ליער, להתנור. עברו שבע שנים. פעם צייד גילה אותו, חי בסוכה, עם ציפורים ואילנות, כמו קדוש. השמועה יצאה בארץ. הכול קראו לו "כוכב הבדידות". רבים הלכו בעיקבותיו ליער, להתנור.

פעם, כשעבר ויראטה עליד כפר, ראה שאשה צעירה מכישה בו בשינאה. שאל מדוע. אמרה לו: אתה רצחת את שני ילדי, וסיפרה, שבעלה שמע, שויראטה הגדול מתבודד ביער, הלך גם הוא להתבודד ביער, ומתו הילדים ברעב. ביקש ממנה ויראטה שתסלה לו. הבין שטעה. עזב את היער וחזר אל המלך. "מה אתה רוצה?" שאל המלך. "לציית" — ענה ויראטה. והמלך, כדי לנסותו, שאל: "התרצה להיות שומר הכלבים בחצר ארמוני?" — ויראטה הסכים. מאז גר עם הכלבים בחצר האחורית. בניו התנכרו לו. אחרי כן בא מלך חדש, שלא הכיר את ויראטה, והוא נשכה. ויום אחד מת, כנראה, והושלך אל אחת מערימות האשפה, ורק הכלבים נבחו ויללו שלושה ימים, עד שגם הם שכחוהו. אלה קורותיו של ויראטה, אשר עמו פארו בארבעת שמות השבת, אולם אשר לא נכתב עליו בדברי ימי מלכי הראיפוטאס, כי זכרו נשכה מלב אנוש...

ומוסר השכל?

בזמנו, בהשומר הצעיר, סיפרתי סיפור זה לחניכי, ועשינו משפט על ויראטה — איפה היתה טעותו? מסקנתנו — המסקנה השומרית — היתה: שניסה לפתור את בעיותיו במישור הפרטי ולא במישור הקולקטיבי; ששאל תמיד: איך אני צריך לחיות לפני האל הגדול בעל אלף הצורות בשביל להיות בסדר, ואף פעם לא שאל: אך כולם צריכים לחיות, מה יש לשנות בחברה...

פרופסור ראובן קריין, לוס אנג'לס

מכתבים

ליצור

מעוררים יודעה?

בין יתר הצרות שהמצאה הגנטיקה, יש-נה תופעה הקרויה סוג דם-RH- (בצל סוג דם) "חיובי" צפויה לסכנות ב-מן הלידה והילוד אף הוא.

בשנים האחרונות יצרו חיסון הניתן לאם בזמן הלידה הראשונה לקראת השנייה ו-

כן הלאה. לכאורה — מה טוב ומה יפה. לצערי נולד בני הראשון לפני ההמצאה. וכיום, עם הולדת השני, נאמר לי שאם ב-רצוני לקבל את החיסון עלי לשלם עבור-רו — 115 ל"י (וזהו הנחה לחברי קופ"ח, במקום — 190 פרטי) מכיון שמשדר-הבריאות משלם רק את החיסון בלידה ראשונה.

מכאן, שכל משפחה המעוניינת להביא (המשך בעמוד 6)

מסיבת פורים מוצלחת
תלויה בשלושה דברים

משקאות רבים
חברה טובה
ומעל לכל

מוסיקה מצוינת

בשני הדברים הראשונים אנו סומכים עליך את המוסיקה השאר לנו לספק לך
כי מוסיקה היא עסקנו

אנגו חנות תקליטים

מערכות סטריאו משובלות ומוסיקה בהשכרה

למסיבה, חתונה וכל אירוע

טל: 221986

ככר מסריק 14

נהג, לבריאותך דאג!

לא חשובה שנת הייצור של מכוניתך — חשוב על שנת הייצור שלך!

הגב, הצוואר הידיים והרגליים —

כל הכאבים הראומטיים מורגשים יותר בחוץ. אמבטיות של "מלחי ערד"

לפני השינה יעזרו להצתה טובה שלך בבוקר. תקום בריא יותר ובהרגשה טובה יותר.

"מלחי ערד" מלחים ומינרלים, המופקים מים המלח, להשיג בתחנות הדלק, בשופרסל, סופרמרקט ובשק"ם.

למקלט הטלוויזיה

I.T.T. "שאוה לורנץ"

יש רק חסרון אחד:

הוא קצת יותר יקר

אבל שווה, כי

איכות נשאר איכות!

העולם הזה, שבועון החודשה הישראלית • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב קרליבך 12, טלפון 260134, תאריך 136 • מען מברקי: עולמפרס • בית-דפוס משה שהם בע"מ, תל-אביב, רח' סין 6 • ג'ופות: צינגורסיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא-לאור: העולם הזה בע"מ.